

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PEDRO CRUZ VILLALÓN IŠVADA,
pateikta 2013 m. lapkričio 26 d.¹

Byla C-421/12

**Europos Komisija
prieš
Belgijos Karalystę**

(Komisijos ieškinys Belgijos Karalystei dėl įsipareigojimų neįvykdymo)

„Įsipareigojimų neįvykdymas — Vartotojų apsauga — Nesąžininga komercinė veikla — Direktyva 2005/29/EB — Liberalių profesijų atstovų, dantistų ir kineziterapeutų neįtraukimas — Nacionalinės teisės aktai dėl pranešimų apie kainų nuolaidas — Nacionalinės teisės aktai, kuriais ribojamos arba draudžiamos tam tikros pristatomosios prekybos rūšys — Didesnė apsauga — Išsamus suderinimas“

1. Nagrinėdamas ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kylančio dėl, kaip teigiama, netinkamai į vidaus teisę perkeltos Direktyvos 2005/29 (Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva)², Teisingumo Teismas turi galimybę nuspręsti dėl šios direktyvos 3 straipsnio 5 dalyje numatyto pereinamojo laikotarpio, per kurį valstybės narės, laikydamosi tam tikrų sąlygų, gali taikyti, palyginti su Direktyvoje 2005/29 įtvirtintomis nuostatomis, „griežtesnes arba [labiau ribojančias]“ nacionalines nuostatas vartotojų apsaugos srityje.

I – Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Direktyva 2005/29

2. Direktyvos 2005/29 6 konstatuojamoje dalyje nurodyta, kad ši direktyva „suderina valstybių narių įstatymus dėl nesąžiningos komercinės veiklos, įskaitant nesąžiningą reklamą, tiesiogiai pažeidžiančią vartotojų ekonominius interesus, ir tuo pačiu netiesiogiai – [teisėtai veikiančių] konkurentų ekonominius interesus. <...> Ji netaikoma ir neturi poveikio nacionaliniams įstatymams dėl nesąžiningos komercinės praktikos, pažeidžiančios tik konkurentų ekonominius interesus arba susijusias tik su prekybininkų sandoriais; visapusiškai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, valstybės

1 — Originalo kalba: ispanų.

2 — 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 149, p. 22).

narės, jeigu jos taip nusprendžia, turi teisę ir toliau reglamentuoti tokią praktiką nepažeisdamos Bendrijos teisės. Ši direktyva netaikoma ir neturi poveikio Direktyvos 84/450/EEB nuostatomis dėl klaidinančios reklamos, kuri klaidina verslą, bet neklaidina vartotojų, ir dėl lyginamosios reklamos. <...>“.

3. Toliau šios direktyvos 14 konstatuojamojoje dalyje numatyta: „pageidautina, kad klaidinančios komercinės veiklos sąvoka apimtų tokią veiklą, įskaitant klaidinančią reklamą, kai vartotojui, klaidinant jį, trukdoma priimti informacija paremtą ir todėl efektyvų sprendimą. Atitikdama valstybių narių įstatymams ir praktikai dėl klaidinančios reklamos, ši direktyva klaidinančią veiklą skirsto į klaidinančius veiksmus ir į klaidinantį informacijos neatskleidimą. Informacijos neatskleidimo atžvilgiu ši direktyva nustato tam tikrą kiekį svarbios informacijos, reikalingos priimti informacija paremtą sprendimą dėl sandorio sudarymo. <...>“.

4. Savo ruožtu 15 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad „jeigu Bendrijos teisė nustato informacijos reikalavimus dėl komercinių pranešimų, reklamos ir prekybos, ta informacija šioje direktyvoje laikoma esmine. Valstybės narės galės, kai tai leidžia esamų Bendrijos teisės aktų minimalios išlygos, palikti galioti arba papildyti informacinius reikalavimus, susijusius su sutarčių teise ir turinčius pasekmių sutarčių teisei. II priede pateikiamas pavyzdinis tokių informacinių reikalavimų *acquis* sąrašas. Atsižvelgiant į šios direktyvos siūlomą visišką suderinimą, tik Bendrijos teisėje reikalaujama informacija laikoma esmine pagal šios direktyvos 7 straipsnio 5 dalį. Jeigu valstybės narės [minimalių išlygų pagrindu] nustatė informacinius reikalavimus, kurie yra griežtesni nei nustatyti [Bendrijos teisėje], šios papildomos informacijos neatskleidimas nebus prilyginamas klaidinančiam informacijos neatskleidimui pagal šią direktyvą. Tačiau valstybės narės galės, kai tai leidžia Bendrijos teisės aktų minimalios išlygos, nepažeisdamos Bendrijos teisės, palikti galioti arba priimti griežtesnes nuostatas, kad užtikrintų aukštesnio lygio vartotojų individualių sutartinių teisių apsaugą“.

5. Galiausiai 17 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „siekiant didesnio teisinio tikrumo [saugumo], pageidautina, kad būtų apibrėžta tokia komercinė veikla, kuri yra nesąžininga bet kuriomis aplinkybėmis. Todėl I priede pateikiamas išsamus visos tokios veiklos sąrašas. Tai yra vienintelė komercinė veikla, kurią galima laikyti nesąžininga nevertinant kiekvieno konkretaus atvejo, kaip numato šios direktyvos 5–9 straipsnio straipsnių nuostatos. Sąrašą galima keisti tik peržiūrint šią direktyvą“.

6. Direktyvos 2005/29 1 straipsnyje numatyta, kad šios direktyvos „tikslas yra padėti tinkamai veikti vidaus rinkai ir pasiekti aukštą vartotojų apsaugos lygį suderinant valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus dėl nesąžiningos komercinės veiklos, kenkiančios vartotojų ekonominiams interesams.“

7. Direktyvos 2 straipsnyje pateikiamos kai kurių sąvokų apibrėžtys; iš jų šiai bylai svarbios šios:

„b) „prekybininkas“ – bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, kuris komercinėje veikloje, kuriai taikoma ši direktyva, veikia siekdamas tikslų, susijusių su jo prekyba, verslu, amatu arba profesija, ar bet kuris asmuo, veikiantis prekybininko vardu arba jo naudai;

<...>

d) „įmonių komercinė veikla vartotojų atžvilgiu“ <...> – bet kuris prekybininko atliekamas veiksmas, neveikimas, elgesys arba pareiškimas, komercinis pranešimas, įskaitant reklamą ir prekybą, tiesiogiai susijęs su produkto pirkimo skatinimu, pardavimu arba tiekimu vartotojams.“

8. Direktyvos 2005/29 3 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta:

„1. Ši direktyva taikoma nesąžiningai įmonių komercinei veiklai vartotojų atžvilgiu, kaip nustatyta šios direktyvos 5 straipsnyje, prieš ir po komercinio sandorio dėl produkto sudarymo bei jo metu.

2. Ši direktyva nepažeidžia sutarčių teisės, ypač taisyklių dėl sutarties galiojimo, sudarymo arba padarinių.

<...>

4. Jeigu šios direktyvos nuostatos prieštarauja kitoms Bendrijos taisyklėms, reglamentuojančioms konkrečius nesąžiningos komercinės veiklos aspektus, pastarosios turės viršenybę ir bus taikomos tiems konkrečioms aspektams.

5. Šešių [šešerių] metų laikotarpiu, prasidedančiu nuo 2007 m. birželio 12 d., valstybės narės šia direktyva suderintoje srityje gali toliau taikyti nacionalines nuostatas, kurios yra griežtesnės arba labiau norminančios [riboja labiau] nei ši direktyva ir kurios įgyvendina direktyvas su minimalaus suderinimo sąlygomis. Šios priemonės turi iš esmės užtikrinti, kad vartotojai yra tinkamai saugomi nuo nesąžiningos komercinės veiklos, ir būti proporcingos siekiamam tikslui. Šios direktyvos 18 straipsnyje nurodyta peržiūra gali, jeigu manoma, kad tai reikalinga, apimti pasiūlymą pratęsti šią leidžiančią nukrypti nuostatą ilgesniam ribotam laikotarpiui.

6. Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie bet kokias nacionalines nuostatas, taikomas šios direktyvos 5 dalies pagrindu.

<...>“

9. Pagal Direktyvos 2005/29 4 straipsnį „valstybės narės dėl šia direktyva derinamai sričiai priskiriamų priešasčių neapriboja nei laisvės teikti paslaugas, nei laisvo prekių judėjimo“.

10. Direktyvos 2005/29 5 straipsnyje „Nesąžiningos komercinės veiklos draudimas“ numatyta:

„1. Nesąžininga komercinė veikla draudžiama.

2. Komercinė veikla yra nesąžininga, jeigu:

- a) prieštarauja profesinio atidumo reikalavimams ir
- b) iš esmės iškreipia arba gali iš esmės iškreipti vidutinio vartotojo, kurį produktas pasiekia arba kuriam yra skirtas, arba, kai komercinė veikla nukreipta į tam tikrą vartotojų grupę, vidutinio grupės nario ekonominę elgesį siūlomo produkto atžvilgiu.

<...>

4. Visų pirma nesąžininga komercinė veikla yra ta, kuri:

- a) yra klaidinanti, kaip nurodyta šios direktyvos 6 ir 7 straipsniuose, arba
- b) yra agresyvi, kaip nurodyta šios direktyvos 8 ir 9 straipsniuose.

5. Tokios komercinės veiklos, kuri bet kuriomis aplinkybėmis laikoma nesąžininga, sąrašas pateikiamas I priede. Šis sąrašas galioja visose valstybėse narėse, ir jį galima keisti tik peržiūrint šią direktyvą.“

11. Direktyvos 2005/29 6 straipsnyje „Klaidinantys veiksmai“ nustatyta:

„1. Klaidinančia laikoma komercinė veikla, kurioje yra apgaulingos informacijos ir dėl to ji yra neteisinga, arba kuri bet kuriuo būdu, įskaitant bendrą pristatymą, apgaulinėja arba gali apgauti vidutinį vartotoją, nors informacija ir yra faktiškai tiksli, vieno arba kelių toliau išvardytų elementų atžvilgiu, ir bet kuriuo atveju skatina arba gali paskatinti jį priimti tokį sprendimą dėl sandorio, kurio jis kitomis aplinkybėmis nebūtų priėmęs:

<...>

d) kaina arba metodas, kuriuo ji apskaičiuojama, ar konkretaus kainos pranašumo buvimas;

<...>.“

2. Direktyva 85/577³

12. Direktyvos 85/777 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ši direktyva „taikoma sutartims, pagal kurias pardavėjas tiekia prekes ar paslaugų teikėjas teikia paslaugas vartotojui ir kurios sudaromos:

— pardavėjo organizuotos išvykos už jo verslo patalpų metu, arba

— pardavėjo vizito:

i) į to ar kito vartotojo gyvenamąją patalpą metu;

ii) į to vartotojo darbo vietą metu, jei apsilankoma ne pagal aiškiai pareikštą vartotojo prašymą.“

13. Direktyvos 8 straipsnyje numatyta, kad ji „netrukdo valstybėms narėms priimti arba toliau taikyti nuostatų, labiau saugančių vartotojus jos taikymo srityje“.

3. Direktyva 98/6⁴

14. Pagal Direktyvos 98/6 1 straipsnį šia direktyva „siekiama nustatyti vartotojams siūlomų prekių pardavimo kainų ir prekių matavimo vieneto kainų žymėjimo taisykles, kurios leistų pagerinti vartotojui teikiamos informacijos kokybę ir palengvintų galimybę palyginti kainas“.

15. Pagal šios direktyvos 10 straipsnį ji „netrukdo valstybėms narėms priimti ir laikytis dar palankesnių vartotojams nuostatų, juos informuoti ir sudaryti galimybes palyginti kainas, nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų pagal Sutartį“.

3 — 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 85/577/EEB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su sutartimis, sudarytomis ne prekybai skirtose patalpose (OL L 372, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 262).

4 — 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/6/EB dėl vartotojų apsaugos žymint vartotojams siūlomų prekių kainas (OL L 80, p. 27; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 4 t., p. 32).

B. Nacionalinė teisė

16. 2007 m. birželio 5 d. Įstatyme, kuriuo iš dalies keičiamas 1991 m. liepos 14 d. Komercinės veiklos ir vartotojų informavimo ir apsaugos įstatymas ir kuriuo į vidaus teisę perkelta Direktyva 2005/29⁵, kartu su 2010 m. balandžio 6 d. Įstatymu dėl veiklos rinkoje ir vartotojų apsaugos⁶, numatyta, kad jis netaikomas laisvųjų profesijų atstovams, taip pat dantistams ir kineziterapeutams.

17. 2011 m. balandžio 6 d. Sprendimu Nr. 55/2011, kuris paliktas nepakeistas 2011 m. gruodžio 15 d. Sprendimu Nr. 192/2011, Belgijos Konstitucinis Teismas pripažino, kad tam tikros 2010 m. balandžio 6 d. Įstatymo nuostatos, pagal kurias šis įstatymas netaikomas laisvosios profesijos atstovams, taip pat dantistams ir kineziterapeutams, prieštarauja Konstitucijai.

18. 2002 m. rugpjūčio 2 d. Įstatymo dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos, nesąžiningų sąlygų ir nuotolinės prekybos sutarčių, kiek tai susiję su laisvosiomis profesijomis⁷, 4 straipsnyje pateiktas klaidinančios reklamos apibrėžimas ir nurodyta, kad, kiek tai susiję su laisvosiomis profesijomis, tokia reklama draudžiama.

19. Minėto 1991 m. liepos 14 d. įstatymo 43 straipsnio 2 dalyje ir 51 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad išpardavimo laikotarpiu prekybininkai negali pranešti apie kainų nuolaidas, jeigu tokia nuolaida nėra reali, atsižvelgiant į kainą, galiojusią mėnesį iki datos, nuo kurios būtų taikoma kainos nuolaida.

20. Pagal minėto 2010 m. balandžio 6 d. įstatymo 20–23 ir 29 straipsnius gali būti laikoma, kad prekei pritaikyta kainos nuolaida tik tuo atveju, kai ši kaina mažesnė už referencinę, t. y. mažiausią kainą, kurią įmonė nustatė toms prekėms per minėtą mėnesį.

21. 1993 m. birželio 25 d. Įstatyme dėl vertimosi pristatomąja veikla ir mugių organizavimo⁸, iš dalies pakeistame 2005 m. liepos 4 d. įstatymu⁹, nustatyta, kad pristatomoji prekyba gali vykti vartotojo gyvenamojoje vietoje, jeigu bendra pardavimo suma neviršija 250 eurų vienam vartotojui. 2006 m. rugsėjo 24 d. Karaliaus dekreto dėl vertimosi pristatomąja veikla ir jos organizavimo¹⁰ 5 straipsnyje numatyta, kad pristatomosios veiklos dalykas negali, be kita ko, būti vaistai, vaistažolės, gaminiai iš vaistažolių ir bet koks produktas, kuris gali pakeisti sveikatos būklę, medicininė ir ortopedinė įranga, korekciniai lęšiai ir rėmeliai, taurieji metalai, brangakmeniai, perlai, ginklai ir amunicija.

II – Ikiteisminė procedūra

22. Po to, kai Komisija su Belgijos valdžios institucijomis kelis kartus susisiekė neformaliai, 2009 m. vasario 2 d. ji pateikė Belgijos Karalystei oficialų pranešimą dėl netinkamo Direktyvos 2005/29 perkėlimo į vidaus teisę. 2009 m. birželio 3 d. ir 2009 m. liepos 24 d. raštais Belgijos valdžios institucijos nurodė numatytus konkrečius teisės aktų pakeitimus, skirtus išspręsti Komisijos nurodytas problemas. Šiuo tikslu buvo priimtas 2010 m. balandžio 6 d. Įstatymas dėl veiklos rinkoje ir vartotojų apsaugos, įsigaliojęs 2010 m. gegužės 12 d.

23. 2011 m. kovo 15 d. pagrįstoje nuomonėje Komisija Belgijos valdžios institucijoms nurodė, kad priėmus 2010 m. balandžio 6 d. įstatymą neišnyko keturi išipareigojimų neįvykdymo pagrindai, nurodyti 2009 m. vasario 2 d. įspėjime.

5 — *Moniteur belge*, Nr. 2007011259, 2007 m. birželio 21 d., p. 34272.

6 — *Moniteur belge*, Nr. 2010011166, 2010 m. balandžio 12 d., p. 20803.

7 — *Moniteur belge*, Nr. 2002009820, 2002 m. lapkričio 20 d., p. 51704.

8 — *Moniteur belge*, Nr. 19931806, 1993 m. rugsėjo 30 d., p. 21526.

9 — *Moniteur belge*, Nr. 258, 2005 m. rugpjūčio 25 d., p. 36965.

10 — *Moniteur belge*, Nr. 2006022950, 2006 m. rugsėjo 29 d., p. 50488.

24. Komisija nusprendė, kad 2011 m. gegužės 11 d. Belgijos valdžios institucijų atsakyme pateiktų paaiškinimų nepakanka, kad nebeliktų trijų iš 2009 m. vasario 2 d. įspėjime nurodytų su išpareigojimų neįvykdymu susijusių pagrindų, todėl pateikė šį ieškinį.

III – Komisijos ieškinys

25. Ieškinyje Komisija nurodo, kad Belgijos Karalystė neįvykdė išpareigojimų trimis atžvilgiais.

26. Pirmasis pažeidimas padarytas numačius, kad Direktyvos 2005/29, kuri taikoma visų profesijų atstovų komercinei veiklai, nepaisant tokių atstovų teisinio statuso ar veiklos srities, taikymo sritis neapima kai kurių profesijų atstovų. Aiškiai nurodžius, kad 2007 m. birželio 5 d. įstatymas, kuriuo į Belgijos teisę perkelta Direktyva 2005/29, netaikomas laisvųjų profesijų atstovams, dantistams ir kineziterapeutams, pažeistas minėtos direktyvos 3 straipsnis ir tos pačios direktyvos 2 straipsnio b punktas, ir šis pažeidimas neišnyko priėmus 2010 m. balandžio 6 d. įstatymą.

27. Komisijos nuomone, tai, kad 2011 m. balandžio 6 d. Belgijos Konstitucinis Teismas pripažino, jog 2010 m. balandžio 6 d. įstatymo nuostatos, kuriose numatyta, kad šių profesijų atstovams minėtas įstatymas netaikomas, prieštarauja Konstitucijai, nereiškia, kad išpareigojimai įvykdyti, nes tokios teisės nuostatos galėtų būti pripažintos negaliojančiomis, tik jeigu būtų paduotas skundas dėl panaikinimo. Toks skundas galėtų būti pateiktas tik pasibaigus terminui, kuris vykstant ikiteisminei procedūrai Belgijos valdžios institucijoms buvo suteiktas, kad šios nutrauktų pažeidimą.

28. Antrasis pažeidimas susijęs su pranešimus apie kainų nuolaidas reglamentuojančiais Belgijos teisės aktais. Komisija tvirtina, kad 1991 m. liepos 14 d. įstatymo 43 straipsnio 2 dalimi ir 2010 m. balandžio 6 d. įstatymo 20, 21 ir 29 straipsniais vartotojui suteikta apsauga mažesnė už numatytąją Direktyvoje 2005/29, kuria siekiama visapusiškai suderinti nesąžiningos komercinės veiklos aspektus.

29. Trečiasis pažeidimas susijęs su konkrečių pristatomosios prekybos rūšių draudimu. Komisija nurodo, kad 1993 m. birželio 25 d. įstatymo 4 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa, kuri įterpta 2005 m. liepos 4 d. įstatymo 7 straipsniu, išskyrus kelias išimtis, draudžiama bet kokia pristatomoji prekyba asmens gyvenamojoje vietoje, o pagal 2006 m. rugsėjo 24 d. Karaliaus dekreto 5 straipsnio 1 dalį draudžiama, kad konkrečios prekės būtų pristatomosios prekybos dalykas. Tačiau Direktyvoje 2005/29 tokie draudimai neįtvirtinti, todėl, atsižvelgiant į tai, kad šia direktyva atliktas išsamus suderinimas, nurodytos nacionalinės teisės nuostatos prieštarauja minėtai direktyvai.

30. Todėl Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad Belgijos Karalystė neįvykdė išpareigojimų pagal Direktyvos 2005/29 3 straipsnį kartu su 2 straipsnio b ir d punktais bei 4 straipsniu, ir priteisti iš Belgijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

IV – Procesas Teisingumo Teisme

31. Belgijos Karalystė pateikė atsiliepinimą į ieškinį, kuriame, kiek tai susiję su pirmuoju ieškinio pagrindu, teigia, kad jis nepriimtinas, nes Komisija neatsižvelgė į galiojantį 2002 m. rugpjūčio 2 d. Įstatymą dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos, nesąžiningų sąlygų ir nuotolinės prekybos sutarčių, kiek tai susiję su laisvosiomis profesijomis, ir nenurodė, kaip šis įstatymas lemia išpareigojimų pagal Direktyvą 2005/29 neįvykdymą. Kiek tai susiję su šio pagrindo esme, Belgijos Karalystė pripažįsta, kad į įstatymo, kuriuo į vidaus teisę perkelta minėta direktyva, taikymo sritį nepatenka tam tikrų profesijų atstovai, tačiau priminė, kad Konstitucinis Teismas pripažino, jog toks neįtraukimas prieštarauja Konstitucijai, ir nurodė, kad 2012 m. rugsėjo 6 d. buvo pateiktas skundas dėl

panaikinimo. Juo remiantis teisės nuostatos, kurios pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai, gali būti panaikintos atgaline data. Bet kuriuo atveju Belgijos Karalystė tvirtina, kad minėtos teisės nuostatos netaikomos dėl to, jog prieštarauja Konstitucijai, todėl Komisijos nustatyto termino pabaigos dieną įsipareigojimai jau buvo įvykdyti.

32. Duplike Komisija tvirtina, kad pirmą kartą 2002 m. rugpjūčio 2 d. įstatymu Belgijos Karalystė pasirėmė tik atsiliepime į ieškinį. Akivaizdu, kad pagal šį įstatymą laisvųjų profesijų atstovams draudžiama skelbti klaidinančią reklamą, tačiau jis skirtas į vidaus teisę perkelti Direktyvą 84/450¹¹, o ne Direktyvą 2005/29. Nors abi šios direktyvos gali būti taikomos tos pačios veiklos rūšims, vis dėlto akivaizdu, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2005/29 6 konstatuojamosios dalies, jomis siekiama skirtingų tikslų. Todėl valstybės narės privalėjo į vidaus teisę perkelti Direktyvą 2005/29 taip, kad jos reglamentuojamoje srityje ji būtų taikoma ir klaidinančiai reklamai. Į Belgijos Karalystės argumentus dėl šio pirmojo pažeidimo esmės Komisija atsako, kad vykstant ikiteisminei procedūrai Belgijos valdžios institucijos teigė, kad Konstitucijai prieštaraujančios teisės nuostatos atgaline data gali būti panaikintos tik tuo atveju, jeigu būtų patenkintas galimas skundas dėl panaikinimo, o dabar tvirtina, kad joms pašalinti užtenka pripažinimo, jog jos prieštarauja Konstitucijai. Bet kuriuo atveju Komisija mano, kad atsižvelgiant į vartotojų teisinį saugumą vien pripažinimo, jog teisės nuostatos prieštarauja Konstitucijai, nepakanka tam, kad ginčijamos teisės nuostatos nebebūtų nacionalinės teisės dalis, o dėl tikimybės, jog reikės naujų sprendimų, siekiant galutinio Konstitucijai prieštaraujančių teisės nuostatų panaikinimo, susidaro netikrumas, kuris yra nepriimtinas.

33. Triplike Belgijos Karalystė tvirtina, kad Komisija neneigia, jog 2002 m. rugpjūčio 2 d. įstatymo 4 straipsniu laisvųjų profesijų atstovams draudžiama skelbti klaidinančią reklamą, taigi jis atitinka Direktyvos 2005/29 2 straipsnio d punktą ir reiškia, kad juo ši direktyva iš dalies perkeliama į vidaus teisę. Į šį įstatymą neatsižvelgta formuluojant oficialų pranešimą, todėl šis ieškinio pagrindas nepriimtinas. Be to, Belgijos valdžios institucijų nuomone, Konstitucinio Teismo sprendimais dėl teisės nuostatų neatitikties Konstitucijai užtikrinamas pakankamas saugumas, nes jie lemia laisvųjų profesijų įtraukimą į 2007 m. birželio 5 d. įstatymo taikymo sritį.

34. Dėl antrojo pažeidimo Belgijos Karalystė teigia, kad pagal 2010 m. balandžio 6 d. įstatymą nebereikalaujama, kad kaina, paskelbta kaip sumažinta, būtų taikoma mėnesį iki pranešimo apie kainos nuolaidą momento. Be to, nors Direktyva 2005/29 atliekamas visiškas suderinimas, vis dėlto joje neįtvirtintos nuostatos, kuriomis remiantis būtų galima nustatyti pranešimų apie nuolaidas ekonominį realumą. Savo ruožtu Direktyva 98/6 nebuvo iš dalies pakeista Direktyva 2005/29, o pagal Direktyvos 98/6 10 straipsnį valstybėms narėms suteikiama teisė priimti dar palankesnes vartotojams nuostatas, susijusias su vartotojų informavimu ir kainų palyginimu, arba jų toliau laikytis. Galiausiai Belgijos Karalystė teigia, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką vartotojo teisė į informaciją yra [teisės] principas, todėl aptariamai teisės aktai turi būti nagrinėjami atsižvelgiant į SESV 28 straipsnį, kad būtų nustatyta, ar jie pateisinami privalomaisiais pagrindais ir ar yra proporcingi siekiamam tikslui.

35. Šiuo atžvilgiu Komisija atsikerta, kad Direktyvos 98/6 taikymo sritis neapima vartotojų informavimo apie kainų nuolaidas ir ji nesusijusi su visais vartotojų informavimo dėl prekių kainos klausimais. Direktyva 2005/29 teisės aktų leidėjas siekė užkirsti kelią valstybių narių galimybei drausti konkrečią komercinę veiklą dėl to, kad prekybininkas nesilaikė atitinkamų nacionalinėje teisėje numatytų informavimo reikalavimų. Dėl Belgijos teisės aktų susidaro situacija, kad draudžiama pranešti apie kainų nuolaidas tuo atveju, kai neįvykdomi šiuose teisės aktuose numatyti griežti reikalavimai, nors tokie veiksmai, vertinami atskirai, gali nebūti laikomi klaidinančiais arba nesąžiningais, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2005/29. Komisija taip pat atmeta Belgijos valdžios institucijų argumentą dėl SESV 28 straipsnio.

11 — 1984 m. rugsėjo 10 d. Tarybos direktyva 84/450/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų dėl klaidinančios reklamos suderinimo (OL L 250, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 227).

36. Triplike Belgijos Karalystė teigia, kad laikantis Komisijos pozicijos suteikiant kainos nuolaidą reikėtų atskirai vertinti kiekvieną atvejį, dėl to nacionaliniai teismai turėtų taikyti daug skirtingų kriterijų, skirtų nustatyti, ar pranešimas reiškia nesąžiningą veiklą, o tai prieštarautų Direktyva 98/6 kainų palyginimo srityje siekiamam tikslui.

37. Dėl trečiojo pažeidimo Belgijos Karalystė teigia, kad ir 2006 m. rugsėjo 24 d. Karaliaus dekreto 5 straipsnio 1 dalis, ir 2005 m. liepos 4 d. įstatymo 7 straipsnis patenka į Direktyvos 85/577 taikymo sritį ir yra labiau ribojančios nacionalinės priemonės, kurių pagal minėtą direktyvą leidžiama imtis. Todėl nepakankamai pagrįsti Komisijos teiginiai, kad nesilaikyta išsamaus Direktyva 2005/29 nustatyto suderinimo. Be to, ši direktyva papildė galiojančias Sąjungos teisės nuostatas vartotojų apsaugos srityje ir nė kiek nepakeitė Direktyvos 85/577 taikymo srities, kuri papildė Direktyvos 2005/29 taikymo sritį. Galiausiai nacionalinės priemonės yra Direktyvos 2011/83 perkėlimo į vidaus teisę priemonės, kurių Belgijos Karalystė privalo imtis iki 2013 m. gruodžio 13 d.

38. Apibendrinant pažymėtina, kad Belgijos Karalystė Teisingumo Teismo prašo pirmąjį ieškinio pagrindą pripažinti nepriimtinu, o likusią ieškinio dalį atmesti dėl pagrįstumo stokos, ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

V – Vertinimas

A. Pirmasis ieškinio pagrindas

1. Dėl ieškinio pagrindo priimtumo

39. Kaip minėta, Komisija mano, kad aiškiai nurodžius, jog 2010 m. balandžio 6 d. įstatymas, kuriuo į Belgijos teisę perkeliama Direktyva 2005/29, netaikomas laisvųjų profesijų atstovams, dantistams ir kineziterapeutams, pažeistas šios direktyvos 3 straipsnis ir 2 straipsnio b punktas.

40. Belgijos Karalystės nuomone, šis pirmasis ieškinio pagrindas nepriimtinas, nes Komisija neatsižvelgė į 2002 m. rugpjūčio 2 d. Įstatymą dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos, nesąžiningų sąlygų ir nuotolinės prekybos sutarčių, kiek tai susiję su laisvosiomis profesijomis, ir konkrečiai nenurodė, kaip pagal šį įstatymą nesilaikoma įsipareigojimų pagal Direktyvą 2005/29.

41. Dėl šio nepriimtumu grindžiamo prieštaravimo Komisija pabrėžia, kad pirmą kartą apie 2002 m. rugpjūčio 2 d. įstatymą Belgijos Karalystė užsiminė atsiliepime į ieškinį. Komisija teigia, kad bet kuriuo atveju, net pripažinus, kad pagal šį įstatymą laisvųjų profesijų atstovams draudžiama skelbti klaidinančią reklamą, šis įstatymas skirtas perkelti į vidaus teisę Direktyvą 84/450, o ne Direktyvą 2005/29. Šiomis direktyvomis siekiama skirtingų tikslų, o šio proceso dalykas yra netinkamas Direktyvos 2005/29 perkėlimas į vidaus teisę. Belgijos Karalystė atsikerta, kad 2002 m. rugpjūčio 2 d. įstatymu reglamentuojama nesąžininga reklama, kiek ji susijusi su laisvosiomis profesijomis, ir jame nurodyta tai, kas įtvirtinta Direktyvos 2005/29 2 straipsnio d punkte, o tai reiškia, kad šuo įstatymu į vidaus teisę iš dalies perkelta minėta direktyva.

42. Mano nuomone, šis pirmasis ieškinio pagrindas nėra nepriimtinas.

43. 2009 m. vasario 2 d. Belgijos Karalystei skirto oficialaus pranešimo 1 punkte Komisija aiškiai nurodė, kad „2007 m. birželio 5 d. įstatymas, kuriuo į vidaus teisę perkeliama Direktyva 2005/29, netaikomas laisvosioms profesijoms, ir pažymėjo, kad tokį netaikymą patvirtina tai, kad „egzistuoja atskiras laisvosioms profesijoms skirtas įstatymas, būtent 2002 m. rugpjūčio 2 d. įstatymas <...>, kuris nebuvo iš dalies pakeistas tam, kad į vidaus teisę būtų perkelta [Direktyva 2005/29]“. Toliau Komisija

nurodė, o Belgijos Karalystė į tai neatsakė, kad Belgijos valdžios institucijos ankstesniuose laiškuose „pripažino tokią situaciją“ ir aiškiai pabrėžė, kad planuoja minėtą įstatymą iš dalies keisti. Taigi, 2010 m. balandžio 6 d. įstatymas patvirtintas būtent siekiant įvykdyti Komisijos pranešime nurodytus reikalavimus, nepaisant to, kad šis įstatymas ir toliau netaikomas laisvosioms profesijoms.

44. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, atrodo, kad Komisija neprivalėjo toliau remtis tikimybe, jog 2002 m. rugpjūčio 2 d. įstatymu įvykdyti išpareigojimai pagal Direktyvą 2005/29, kiek tai susiję su laisvųjų profesijų įtraukimu į minėto įstatymo taikymo sritį, nes Belgijos valdžios institucijos jau nuo pat pradžių sutiko su Komisijos teiginiu, kad 2002 m. rugpjūčio 2 d. įstatymu patvirtinta, jog egzistuoja taikymo išlyga, įtvirtinta 2007 m. birželio 5 d. įstatyme.

2. Dėl ieškinio pagrindo esmės

45. Belgijos Karalystė pripažįsta, kad konkrečios profesijos nepatenka į įstatymo, kuriuo į vidaus teisę perkelta Direktyva 2005/29, taikymo sritį. Vis dėlto ji teigia, kad šis direktyvos pažeidimas pašalintas pripažinus, jog 2010 m. balandžio 6 d. įstatymo nuostatos, kuriose įtvirtinta tokia taikymo išlyga, prieštarauja Konstitucijai.

46. Reikia pažymėti, kad terminas, kurį 2011 m. kovo 15 d. pagrįstoje nuomonėje Komisija nustatė Belgijos valdžios institucijoms tam, kad šios imtųsi tinkamų priemonių, skirtų įvykdyti pagal Direktyvą 2005/29 kylančius išpareigojimus, baigėsi 2011 m. gegužės 15 dieną.

47. Kadangi aplinkybė, jog 2010 m. balandžio 6 d. įstatymo 2 straipsnio pirma ir antra pastraipos ir 3 straipsnio 2 dalis prieštarauja Konstitucijai, pripažinta 2011 m. balandžio 6 d. Konstitucinio Teismo sprendimu, reikia sutikti su Belgijos valdžios institucijomis, kad iki termino, kurį Komisija nustatė savo pagrįstoje nuomonėje, pabaigos (t. y. iki 2011 m. gegužės 15 d.) nurodytas pažeidimas jau buvo pašalintas.

48. Vis dėlto pažymėtina, kad pagal Belgijos teisę pripažinus, jog konkrečios nuostatos prieštarauja Konstitucijai, egzistuoja galimybė, kad jos bus taikomos toliau. Kaip nurodė pačios Belgijos valdžios institucijos, pripažinus, kad konkrečios teisės nuostatos prieštarauja Konstitucijai, paprastai po to turi būti patenkintas skundas dėl panaikinimo tam, kad Konstitucijai prieštaraujančiomis pripažintos teisės nuostatos būtų „pašalintos“ iš nacionalinės teisės sistemos atgaline data.

49. Nagrinėjant šią bylą pateikto atsiliepimo į ieškinį 17 punkte Belgijos Karalystė patvirtino, kad pripažinus, jog teisės nuostata prieštarauja Konstitucijai, tokia „Konstitucijai prieštaraujanti teisės nuostata išlieka teisės sistemos dalimi, tačiau Belgijos teismai jos negali taikyti“. Vis dėlto tai ne visada atitinka tikrovę, nes, kaip pripažino pačios Belgijos valdžios institucijos, iš tiesų 2011 m. balandžio 6 d. sprendimu prieštaraujančiomis Konstitucijai pripažintos teisės nuostatos vėliau, t. y. 2011 m. gruodžio 15 d., vėl tokiomis pripažintos. Be to, Belgijos Karalystė nurodė, kad Konstitucinis Teismas vis dar nagrinėja skundą dėl teisės nuostatų, kurios pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai 2011 m., panaikinimo. Iš to matyti, kad pagal Belgijos teisę neakivaizdu, kad prieštaraujančiomis Konstitucijai pripažintos teisės normos nebūtų taikomos per laikotarpį iki momento, kai patenkinamas skundas dėl jų panaikinimo.

50. Kaip nurodo Belgijos Karalystė, iš tiesų remiantis Belgijos teismų praktika *faktiškai* gali susidaryti situacija, kai vien formaliai pripažinus, kad teisės nuostata prieštarauja Konstitucijai, nebeliktų tokios teisės normos tolesnio taikymo galimybės. Tačiau iš šios bylos aplinkybių matyti, kad nebūtinai taip yra kiekvienu atveju. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, galima pagrįstai teigti, kad su teisės nuostatomis, kurios pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai, susijusi teisinė padėtis kelia abejonių, o tai nesuderinama su teisinio saugumo principu ir nepriimtina, kai reikia įvertinti, ar pagal nacionalinę teisę visiškai įvykdyti išpareigojimai laiku perkelti direktyvą.

51. Šiuo atžvilgiu pritariu Komisijai, kad svarbu atsižvelgti į Teisingumo Teismo praktiką, įtvirtintą 2001 m. gegužės 10 d. Sprendime *Komisija prieš Nyderlandus*¹², kuriame nurodyta, kad „net nusistovėjusi nacionalinių teismų praktika, kurioje vidaus teisės normos, tikėtina, aiškinamos laikantis [konkrečioje] direktyvoje nustatytų reikalavimų, negali būti tokia aiški ir tiksli, kad atitiktų teisinio saugumo reikalavimą. Tai ypač taikytina vartotojų apsaugai“. Mano nuomone, akivaizdu, kad nuoroda į „nacionalinių teismų praktiką“ gali būti aiškinama taip, kad apima ir nacionalinės teisės sistemą, reglamentuojančią dėl pripažinimo, kad teisės nuostata prieštarauja Konstitucijai, kylančias pasekmes, kai pagal tokią teisės sistemą, kaip pripažino Belgijos valdžios institucijos, egzistuoja galimybė (nors praktiškai ir nedidelė), kad Konstitucijai prieštaraujanti pripažinta teisės nuostata bus taikoma toliau. Tokio pobūdžio netikrumas gali būti tinkamai pašalintas tik visiškai panaikinus Sąjungos teisei prieštaraujančią teisės nuostatą, tačiau to negali tinkamai užtikrinti vidaus teisėje numatytas teisės nuostatų pripažinimo prieštaraujančiomis Konstitucijai mechanizmas.

52. Atsižvelgęs į tai, kas išdėstyta, manau, kad su pirmuoju pažeidimu susijusį pirmąjį Komisijos ieškinio pagrindą reikia pripažinti pagrįstu.

B. *Antrasis ieškinio pagrindas*

53. Komisija Belgijos teisės aktus kritikuoja dėl to, kad jais vartotojui suteikiama didesnė su pranešimais apie kainų nuolaidas susijusi apsauga, palyginti su nustatyta Direktyva 2005/29. Ji mano, kad atsižvelgiant į tai, jog direktyva visiškai suderinama nesąžininga komercinė veikla, negalima nustatyti labiau ribojančių nacionalinių priemonių, net jeigu jomis būtų siekiama geriau apsaugoti vartotojus.

54. Belgijos Karalystė neginčija, kad jos teisės aktais vartotojams užtikrinama didesnė apsauga, palyginti su ta, kuri nustatyta Direktyvoje 2005/29, tačiau teigia, kad turi teisę taip daryti pagal Direktyvą 98/6, kuri toliau buvo taikoma iki Komisijos pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino pabaigos.

55. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad pranešimai apie kainų nuolaidas gali būti pripažinti nesąžininga komercine veikla, kaip suprantama pagal Direktyvos 2005/29 2 straipsnio d punktą¹³, kuriame vartojama „ypač plati formuluotė“¹⁴ ir kuriame nesąžininga komercinė veikla apibrėžiama kaip „bet kuris prekybininko atliekamas veiksmas, neveikimas, elgesys arba pareiškimas, komercinis pranešimas, įskaitant reklamą ir prekybą, tiesiogiai susijęs su produkto pirkimo skatinimu, pardavimu arba tiekimu vartotojams“.

56. Todėl neabejotina, kad 1991 m. liepos 14 d. įstatymo 43 straipsnio 2 dalis ir 2010 m. balandžio 6 d. įstatymo 20, 21 ir 29 straipsniai susiję su veikla, kuri patenka į Direktyvos 2005/29 taikymo sritį.

57. Belgijos valdžios institucijos sutinka su Komisijos teiginiu, kad iš tiesų, kaip nurodė Teisingumo Teismas, Direktyva 2005/29 „Bendrijos lygiu visiškai suderina normas, susijusias su nesąžininga įmonių komercine veikla vartotojų atžvilgiu“¹⁵. Vis dėlto jos pabrėžia, kad, nepaisant to, minėtoje direktyvoje „neįtvirtintos nuostatos, kuriomis būtų leidžiama nustatyti pranešimų apie nuolaidas ekonominį realumą“¹⁶. Ši trūkumą Belgijos įstatymų leidėjas ištaisė pateikęs nuorodą į Direktyvą 98/6 dėl vartotojų apsaugos žymint vartotojams siūlomų prekių kainas.

12 — Bylos C-144/99 (Rink. p. I-3541) 21 punktas.

13 — Tai aiškiai nurodyta 2011 m. gruodžio 15 d. Nutarties *Inno* (C-126/11) 30 punkte, kuriame daroma nuoroda į praktiką, suformuotą 2010 m. sausio 14 d. Sprendime *Plus Warenhandelsgesellschaft* (C-304/08, Rink. p. I-217) ir 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendime *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag* (C-540/08, Rink. p. I-10909).

14 — Minėto Sprendimo *Plus Warenhandelsgesellschaft* 36 punktas.

15 — Minėto Sprendimo *Plus Warenhandelsgesellschaft* 41 punktas.

16 — Atsiliepimo į ieškinį 36 punktas.

58. Tačiau, mano nuomone, Belgijos valdžios institucijų pozicija grindžiama klaidinga prielaida. Nepaisant Direktyvos 98/6 pavadinimo, ja konkrečiai siekiama ne bendrai vartotojų apsaugos nurodant kainas, o labai konkrečiai apsaugoti vartotojus nuo sunkumų, kylančių, kai prekių kainos žymimos darant nuorodą į skirtingus kiekius.

59. Kaip nurodyta Direktyvos 98/6 5 konstatuojamojoje dalyje, „patirtis parodė, kad sieti prekių vieneto kainų žymėjimą su jų pakavimu iš anksto numatytais kiekiais arba apimtimis pagal Bendrijoje taikomus prekių kategorijų įkainius yra pernelyg sudėtinga“, todėl „būtina atsisakyti šios sąsajos, siekiant sukurti naują paprastesnį mechanizmą ir paisant vartotojų interesų, tačiau nepažeidžiant pakuočių standartizavimo taisyklių. Kaip nurodyta minėtos direktyvos 6 konstatuojamojoje dalyje, šis naujas mechanizmas grindžiamas „[įsipareigojimu] žymėti prekių pardavimo ir vieneto kainas, [o tai] ženkliai pagerina vartotojams teikiamos informacijos kokybę, nes vartotojams sudaromos sąlygos kuo visapusiškiau įvertinti ir palyginti prekių kainas bei priimti kompetentingus [informacija pagrįstus] sprendimus“.

60. Todėl Direktyvos 98/6 leidėjas siekė „užtikrinti vienodos ir skaidrios informacijos <...> teikimą“¹⁷ apie prekių kiekį remiantis vienoda vienetu, kaip pagrindo apskaičiuoti kainą, sistema.

61. Šiuo atžvilgiu Direktyvos 98/6 1 straipsnyje numatyta, kad ja siekiama „nustatyti vartotojams [prekybininkų] siūlomų prekių pardavimo kainų ir prekių matavimo vieneto kainų žymėjimo taisykles, kurios leistų pagerinti vartotojui teikiamos informacijos kokybę ir palengvintų galimybę palyginti kainas“¹⁸. Pagrindinėmis direktyvoje įtvirtintomis nuostatomis reglamentuojami su abiem prekių nurodymo būdais susiję klausimai¹⁹.

62. Direktyvoje 98/6 neįtvirtinta nieko panašaus į „pritaikytas ir suvienodintas taisykles, kuriomis remiantis galima būtų nustatyti pranešimų apie nuolaidas ekonominę realumą“ (minėta Belgijos valdžios institucijų formuluotė). Todėl šios direktyvos 10 straipsnyje nenumatytas pagrindas, kuriuo remdamosi valstybės narės priimtų teisės nuostatas, užtikrinančias nuolaidų ekonominę realumą.

63. Direktyvos 98/6 10 straipsnyje nurodyta, kad ši direktyva „netrukdo valstybėms narėms priimti ir laikytis dar palankesnių vartotojams nuostatų, juos informuoti ir sudaryti galimybes palyginti kainas, nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų pagal Sutartį“. Akivaizdu, kad šios palankesnės nuostatos gali būti susijusios tik su Direktyva 98/6 reglamentuojama sritimi, būtent vartotojų informavimu apie standartus, naudojamus nustatant prekių kainą, ir taip palengvinti kainų palyginimą remiantis ne ankstesnėmis kainomis, bet skirtingomis matavimo sistemomis.

64. Apibendrinant pabrėžtina, kad negalima manyti, jog „apie kainų nuolaidas“ vartotojams pateiktina informacija patenka į Direktyvos 98/6 taikymo sritį, todėl ji negali būti suprantama kaip atspindinti pagal šios direktyvos 10 straipsnį valstybėms narėms suteiktą galimybę.

65. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, akivaizdu, kad Direktyvos 2005/296 3 straipsnyje numatytos tam tikros situacijos, kurioms susiklosčius kitos Bendrijos arba valstybių narių teisės nuostatos turėtų viršenybę prieš minėtos direktyvos nuostatas.

17 — Direktyvos 98/6 12 konstatuojamoji dalis.

18 — Direktyvos 2 straipsnyje „pardavimo kaina“ apibrėžta kaip „galutinė prekinio vieneto ar tam tikro prekės kiekio kaina <...>“, o „vieneto kaina“ kaip „galutinė prekės vieno kilogramo, vieno litro, vieno metro, vieno kvadratinio metro arba vieno kubinio metro ar kito matavimo vieneto, plačiai ir įprastai naudojamo toje valstybėje narėje prekiaujant tam tikromis prekėmis, kaina <...>“. Galiausiai minėtame straipsnyje numatyta, kad „dideliais kiekiais parduodamos prekės“ reiškia „iš anksto nesusapakuotas ir vartotojo akivaizdoje matuojamas prekes“.

19 — Abi kainos turi būti nurodytos ant visų prekių, kurias prekybininkai siūlo vartotojams (3 straipsnis); įtvirtintas reikalavimas, kad abi kainos būtų nurodytos nedviprasmiškai ir aiškiai ir kad prekės vieneto kaina būtų siejama su pagal nacionalines ir Bendrijos nuostatas deklaruotu prekių kiekiu (4 straipsnis); galimos išimties (5 straipsnis).

66. Konkrečiau kalbant, Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „ši direktyva nepažeidžia sutarčių teisės, ypač taisyklių dėl sutarties galiojimo, sudarymo arba padarinių“. Mano nuomone, akivaizdu, kad šioje byloje nagrinėjami teisės aktai neturi poveikio sutarčių teisei; šiuos teisės aktus reikia suprasti kaip nustatančius sąlygas, kuriomis asmenims gali būti pateiktas pasiūlymas sudaryti sutartį, t. y. pasiūlymas sudaryti teisinį sandorį, kuris būtų reglamentuojamas sutarčių teiseje įtvirtintomis nuostatomis.

67. Savo ruožtu Direktyvos 2005/29 to paties 3 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad „jeigu šios direktyvos nuostatos prieštarauja kitoms Bendrijos taisyklėms, reglamentuojančioms konkrečius nesąžiningos komercinės veiklos aspektus, pastarosios turės viršenybę ir bus taikomos tiems konkretiems aspektams“. Ši išimtis taip pat negali pakeisti ankstesnės išvados, nes dėl minėtų priešasčių ir atsižvelgiant į Direktyvos 98/6, kuria remiasi Belgijos valdžios institucijos, tikslą ši direktyva negali būti laikoma reglamentuojančia „konkrečius nesąžiningos komercinės veiklos aspektus“.

68. Galiausiai minėto 3 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad „šešių [šešerių] metų laikotarpiu, prasidedančiu nuo 2007 m. birželio 12 d., valstybės narės šia direktyva suderintoje srityje gali toliau taikyti nacionalines nuostatas, kurios yra griežtesnės arba riboja labiau nei ši direktyva ir kurios įgyvendina direktyvas su minimalaus suderinimo sąlygomis“. Numatyti du reikalavimai. Pirma, tokios nacionalinės teisės nuostatos privalo „užtikrinti, kad vartotojai yra tinkamai saugomi nuo nesąžiningos komercinės veiklos, ir būti proporcingos siekiamam tikslui“. Antra, kaip nurodyta to paties 3 straipsnio 6 dalyje, valstybės narės privalo „nedelsdamos [pranešti] Komisijai apie bet kokias nacionalines nuostatas, taikomas šios direktyvos [šio straipsnio] 5 dalies pagrindu“.

69. Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 5 dalyje neįvardyta, kurias konkrečiai „[direktyvas] su minimalaus suderinimo sąlygomis“ remiantis griežtesnėmis nacionalinės teisės nuostatomis galima būtų toliau taikyti per šešerių metų laikotarpį. Aiškinant gali būti naudingas Komisijos pateikto pasiūlymo motyvacinės dalies 45 punktą²⁰, kuriame nurodyta, kad „kai sektorine direktyva reglamentuojami tik tam tikri komercinės veiklos aspektai, pavyzdžiui, informacijos turiniui taikomi reikalavimai, pagrindų direktyva taikoma kitiems klausimams spręsti, pavyzdžiui, tuo atveju, kai pagal sektorinį teisės aktą reikalaujama informacija pateikiama taip, kad gali klaidinti. Taigi direktyva papildomi ir galiojantys, ir ateityje priimtini teisės aktai, kaip antai siūlomas reglamentas pardavimo skatinimo srityje arba direktyva dėl vartojimo kreditų ir direktyva dėl elektroninės prekybos“.

70. Direktyvoje 98/6 įtvirtinti „informacijos [apie kainas] turiniui keliami reikalavimai“, tačiau, kaip nurodyta, tai neapima informacijos apie sumažintas kainas, kurios yra šioje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų dalykas. Todėl šie teisės aktai negali patekti į Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 5 dalies taikymo sritį ir toliau būti taikomi pasibaigus terminui, per kurį ši direktyva turėjo būti perkelta į vidaus teisę.

71. Todėl neišvengiamai reikia taikyti visą Direktyvos 2005/29 4 straipsnyje įtvirtintą draudimą „valstybėms narėms palikti arba priimti griežtesnes nacionalines nuostatas, net jeigu jomis siekiama užtikrinti aukštesnį vartotojų apsaugos lygį“²¹.

72. Todėl, kaip nurodo Komisija, atsižvelgiant į tai, kad Belgijos teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų neatitinkantys pranešimai apie kainų nuolaidas nepatenka į Direktyvos 2005/29 I priedo taikymo sritį, tokia komercinė veikla gali būti laikoma nesąžininga tik tuo atveju, jeigu, vertinant atskirai kiekvieną atvejį, tokia veikla atitinka šios direktyvos 5–9 straipsniuose apibrėžtą veiklą.

20 — COM(2003) 356 galutinis. 2003/0134 (COD).

21 — Minėto Sprendimo *Plus Warenhandelsgesellschaft* 50 punktą.

73. Dėl Belgijos teisės aktuose nustatytų pranešimams apie nuolaidas taikomų reikalavimų gali susidaryti situacija, kai pagal nacionalinę teisę draudžiami pranešimai, kurie nereiškia nesąžiningos ar klaidinančios komercinės veiklos, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/29 6 straipsnio 1 dalį, kurioje numatyta, kad „klaidinančia laikoma komercinė veikla, kurioje yra apgaulingos informacijos, ir dėl to ji yra neteisinga, arba kuri bet kuriuo būdu, įskaitant bendrą pristatymą, apgaulinėja arba gali apgauti vidutinį vartotoją, nors informacija ir yra faktiškai tiksli, vieno arba kelių toliau išvardytų elementų atžvilgiu, ir bet kuriuo atveju skatina arba gali paskatinti jį priimti tokį sprendimą dėl sandorio, kurio jis kitomis aplinkybėmis nebūtų priėmęs: <...> d) kaina arba metodas, kuriuo ji apskaičiuojama, ar konkretaus kainos pranašumo buvimas“.

74. Taigi, pranešimai apie nuolaidas, nesvarbu, ar jie atitinka Belgijos teisės aktus, ar ne, gali būti laikomi pažeidžiančiais Sąjungos teisę tik tada, kai, vertinant kiekvieną atvejį atskirai, paaiškėja, kad jie reiškia nesąžiningą praktiką, kaip ji suprantama pritaikius Direktyvos 2005/29 5–9 straipsniuose nustatytus kriterijus.

75. Kalbant apie Belgijos valdžios institucijų argumentus, kad galiausiai griežtesnius nacionalinės teisės aktus pateisina teisė į informaciją, primintina, kad, kaip nurodė Komisija, iš Direktyvos 2005/29 15 konstatuojamosios dalies matyti, jog tik informacija, kuriai keliami „[reikalavimai] dėl komercinių pranešimų, reklamos ir prekybos“ buvo nustatyti Sąjungos teisėje, „šioje direktyvoje laikoma esmine. Valstybės narės galės, kai tai leidžia esamų Bendrijos teisės aktų minimalios išlygos, palikti galioti arba papildyti informacinius reikalavimus, susijusius su sutarčių teise ir turinčius pasekmių sutarčių teisei. <...> Atsižvelgiant į šios direktyvos siūlomą visišką suderinimą, tik Bendrijos teisėje reikalaujama informacija laikoma esmine pagal šios direktyvos 7 straipsnio 5 dalį. Jeigu valstybės narės [minimalių išlygų pagrindu] nustatė informacinius reikalavimus, kurie yra griežtesni nei nustatyti [Bendrijos teisėje], šios papildomos informacijos neatskleidimas nebus prilyginamas klaidinančiam informacijos neatskleidimui pagal šią direktyvą“. Toliau šioje 15 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad iš tiesų „valstybės narės galės, kai tai leidžia Bendrijos teisės aktų minimalios išlygos, nepažeisdamos Bendrijos teisės, palikti galioti arba priimti griežtesnes nuostatas, kad užtikrintų aukštesnio lygio vartotojų individualių sutartinių teisių apsaugą“. Tačiau nagrinėjamu atveju, kaip nurodyta, mano nuomone, Direktyva 98/6 nesuteikiamas pagrindas griežtesniems teisės aktams, kurie nagrinėjami šioje byloje.

76. Taigi, Direktyva 2005/29 neleidžiama apskritai drausti nacionalinės teisės aktuose, kaip antai nagrinėjamuose šioje byloje, nustatytų reikalavimų neatitinkančius pranešimus apie nuolaidas. Tokio pobūdžio draudimas leidžiamas tik tuo atveju, jeigu tokie pranešimai numatyti Direktyvos 2005/29 I priede, tačiau šiuo atveju taip nėra. Nustatyti draudimą galima tik atskirai išnagrinėjus kiekvieną atvejį, ir tokio draudimo apimtis negali būti didesnė už nustatytąją pritaikius minėtos direktyvos 5–9 straipsniuose numatytus kriterijus.

77. Todėl manau, kad Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2005/29 4 straipsnį tiek, kiek 1991 m. liepos 14 d. įstatymo 43 straipsnio 2 dalimi ir 2010 m. balandžio 6 d. įstatymo 20, 21 ir 29 straipsniais vartotojui suteikė didesnę ir griežtesnę apsaugą, nei numatyta minėtoje direktyvoje.

C. Trečiasis ieškinio pagrindas

78. Trečiasis Komisijos nurodytas pažeidimas susijęs 1993 m. birželio 25 d. įstatymo 4 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje, kuri įtraukta 2005 m. liepos 4 d. įstatymo 7 straipsniu, numatytu draudimu verstis pristatomąja prekyba asmens gyvenamojoje vietoje ir draudimu tokiu būdu prekiauti konkrečiomis prekėmis, kaip tai numatyta 2006 m. rugsėjo 24 d. Karaliaus dekreto 5 straipsnio 1 dalyje. Kaip ir dėl antrojo su įsipareigojimų neįvykdymu susijusio pagrindo atveju, Komisija tvirtina, kad Direktyvoje 2005/29 tokie draudimai nenumatyti, todėl atsižvelgiant į tai, kad ja atliktas visiškas suderinimas, šia direktyva tokių teisės nuostatų neleidžiama įtvirtinti.

79. Akivaizdu, kad pristatomoji prekyba yra komercinė veikla, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/29 2 straipsnio d punktą. Mano nuomone, taip pat neabejotina, kad Direktyva 85/577 dėl vartotojų apsaugos, susijusios su sutartimis, sudarytomis ne prekybai skirtose patalpose, suteikiamas visiškai tinkamas pagrindas griežtesniems Belgijos Karalystėje galiojantiems nacionalinės teisės aktams, nes pagal jos 8 straipsnį „valstybėms narėms [suteikiama galimybė] priimti arba toliau taikyti [nuostatas], labiau [saugančias] vartotojus jos taikymo srityje“.

80. Kyla klausimas, ar šis didesnis apsaugos lygis, kurį leidžiama nustatyti pagal Direktyvą 85/577, suderinamas ir su Direktyva 2005/29, kurios I priede nenumatyta, kad toks elgesys, reglamentuojamas nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose, bet kuriuo atveju laikytinas nesąžininga veikla.

81. Iš principo atsakymo reikia ieškoti Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 5 dalyje, kurioje, priminsiu, nustatyta, kad: „šešių [šešerių] metų laikotarpiu, prasidedančiu nuo 2007 m. birželio 12 d., valstybės narės šia direktyva suderintoje srityje gali toliau taikyti nacionalines nuostatas, kurios yra griežtesnės arba riboja labiau nei ši direktyva ir kurios įgyvendina direktyvas su minimalaus suderinimo sąlygomis. Šios priemonės turi iš esmės užtikrinti, kad vartotojai yra tinkamai saugomi nuo nesąžiningos komercinės veiklos, ir būti proporcingos siekiamam tikslui“. Nereikia pamiršti ir to, kad pagal to paties 3 straipsnio 6 dalį valstybės narės privalo nedelsdamos pranešti „Komisijai apie bet kokias nacionalines nuostatas, taikomas šios direktyvos [šio straipsnio] 5 dalies pagrindu“.

82. Kitaip tariant, Direktyvoje 2005/29 valstybėms narėms numatyta galimybė pereinamuoju laikotarpiu nustatyti griežtesnes arba labiau ribojančias priemones, jeigu įvykdyti įvairūs reikalavimai. Pirma, šiomis priemonėmis turi būti įgyvendinamos konkrečios direktyvos. Antra, tokios priemonės turi būti būtinos siekiant apsaugoti vartotojus nuo nesąžiningos veiklos. Be to, šios priemonės turi būti proporcingos siekiamam tikslui. Trečia, apie tokias priemones privaloma nedelsiant pranešti Komisijai.

83. Šiuo atveju ir draudimas verstis konkrečia pristatomąja prekyba, ir draudimas tokiu būdu prekiauti konkrečiomis prekėmis, buvo įtvirtinti nacionalinės teisės aktais, priimtais įsigaliojus Direktyvai 2005/29, tačiau prieš 2013 m. birželio 12 d., t. y. dieną, kai baigėsi Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 5 dalyje nustatytas pereinamasis laikotarpis.

84. Iškart kyla klausimas, ar Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 5 dalis turi poveikį tik griežtesnėms nacionalinės teisės nuostatoms, kurios jau buvo taikomos tuo momentu, kai įsigaliojo pati Direktyva 2005/29; nagrinėjant šį klausimą reikia atsižvelgti į tai, kad atrodo, jog formuluotė „gali toliau taikyti“ reiškia, kad užkertamas kelias galimybei tokio pobūdžio teisės nuostatas nustatyti jau įsigaliojus Direktyvai 2005/29.

85. Mano supratimu, iš tiesų 3 straipsnio 5 dalyje minimos tik tos teisės nuostatos, kurios Direktyvos 2005/29 įsigaliojimo dieną jau buvo taikomos. Tačiau, neatsižvelgiant į tai, aptariamam atveju lemiamas veiksnys yra ne tiek tai, ar griežtesnės nacionalinės teisės nuostatos buvo taikomos minėtos direktyvos įsigaliojimo momentu, kiek tai, ar tokios teisės nuostatos gali būti priimtose, kad galima būtų įgyvendinti direktyvas su minimalaus suderinimo sąlygomis, kaip tai suprantama pagal 3 straipsnio 5 dalį.

86. Reikia turėti omenyje, kad minėto 3 straipsnio 5 dalyje daroma nuoroda į „nacionalines nuostatas, kurios yra griežtesnės arba riboja labiau nei ši direktyva ir kurios įgyvendina direktyvas su minimalaus suderinimo sąlygomis“. Manau, kad jeigu pagal šias direktyvas leidžiama nustatyti griežtesnes teisės nuostatas, tokiu atveju minėtos nuostatos gali būti taikomos pagal Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 5 dalį.

87. Be to, pagal Direktyvos 85/577 8 straipsnį „valstybėms narėms [suteikiama galimybė] *priimti* arba toliau taikyti“²² griežtesnes nuostatas, todėl manau, kad aplinkybė, jog tokios nuostatos priimamos įsigaliojus Direktyvai 2005/29, nėra svarbi.

88. Tai nustačius dabar iš principo reikėtų išnagrinėti, ar, kaip reikalaujama pagal [Direktyvos 2005/29] 3 straipsnio 5 dalį, nagrinėjamomis teisės nuostatomis „užtikrinama, kad vartotojai [būtų] tinkamai saugomi nuo nesąžiningos komercinės veiklos, ir [ar jos] proporcingos siekiamam tikslui“.

89. Vis dėlto nemanau, kad reikėtų pateikti atsakymą į šiuos du klausimus, nes neabejotina, kad bet kuriuo atveju neįvykdytas Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 6 dalyje numatytas reikalavimas, pagal kurį valstybės narės privalo „nedelsdamos pranešti Komisijai apie bet kokias nacionalines nuostatas, taikomas šios direktyvos [šio straipsnio] 5 dalies pagrindu“.

90. Reikiamu laiku Belgijos valdžios institucijos „nedelsdamos“ nepranešė apie griežtesnes nuostatas, kurias įtvirtino 1993 m. birželio 25 d. įstatymo 4 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje, įtrauktoje 2005 m. liepos 4 d. įstatymo 7 straipsniu, ir 2006 m. rugsėjo 24 d. Karaliaus dekreto 5 straipsnio 1 dalyje. Mano nuomone, tokiomis aplinkybėmis akivaizdu, kad nagrinėjamu atveju netaikomas Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 5 dalyje numatytas pereinamasis laikotarpis, todėl darytina išvada, kad Belgijos Karalystė padarė šiuo atžvilgiu Komisijos nurodytą pažeidimą.

91. Vadovaujantis Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalimi, atsižvelgiant į tai, kad patenkinti visi ieškinio pagrindai, bylinėjimosi išlaidas reikia priteisti iš Belgijos Karalystės.

VI – Išvada

92. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti taip:

1. Nustačiusi, kad 2007 m. birželio 5 d. įstatymas, kuriuo į vidaus teisę perkeliama Direktyva 2005/29, netaikomas laisvųjų profesijų atstovams, taip pat dantistams ir kineziterapeutams, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2005/29 3 straipsnį kartu su jos 2 straipsnio b ir d punktais.
2. 1991 m. liepos 14 d. įstatymo 43 straipsnio 2 dalimi ir 2010 m. balandžio 6 d. įstatymo 20, 21 ir 29 straipsniais suteikusi griežtesnę ir reiklesnę apsaugą, nei numatyta Direktyvoje 2005/29, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2005/29 4 straipsnį.
3. 1993 m. birželio 25 d. įstatymo 4 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa, įtraukta 2005 m. liepos 4 d. įstatymo 7 straipsniu, uždraudusi konkrečią pristatomąją prekybą asmens gyvenamojoje vietoje ir pagal 2006 m. rugsėjo 24 d. Karaliaus dekreto 5 straipsnio 1 dalį uždraudusi, kad konkrečios prekės būtų pristatomosios prekybos dalykas, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2005/29 4 straipsnį.
4. Priteisti iš Belgijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

22 — Išskirta mano.